

ADRODDIAD I'R CABINET

Dyddiad y Cyfarfod:	12 Mawrth 2019
Aelod Cabinet:	Cyng. W Gareth Roberts & Cyng. Dilwyn Morgan
Awdur:	Morwena Edwards, Cyfarwyddwr Corfforaethol
Rhif Ffôn Cyswllt:	Est 32468
Teitl yr Eitem:	Strategaeth Anableddau Dysgu Gogledd Cymru

1. Cefndir

- 1.1 Mae'r strategaeth Anableddau Dysgu yn gosod allan y weledigaeth ar gyfer gwasanaethau Iechyd a Gofal i bobl ag anableddau dysgu yng Ngogledd Cymru. Mae' cynnwys gwybodaeth ynglŷn ag anghenion y boblogaeth a beth sydd yn bwysig iddynt, beth sydd angen newid a'r gweithredu sydd angen digwydd i yrru'r newid.
- 1.2 Mae'r strategaeth wedi cael eu cyd-gynhyrchu gan gynnwys pobl ag anableddau dysgu, eu rhieni/gofalwyr, awdurdodau lleol, gweithwyr iechyd ar draws gwasanaethau plant ac oedolion a darparwyr o fewn y sector darparu (preifat a trydedd sector).

2 Pam bod angen Penderfyniad

Cyswllt:

01286 679729 • 01286 679490

cabinet@gwynedd.llyw.cymru

2.1 Mae Strategaeth Anableddau Dysgu Gogledd Cymru yn nodi sut y byddwn yn gweithio tuag at wasanaethau anabledd dysgu integredig yng Ngogledd Cymru.

3. Beth yw'r Penderfyniad a geisir

3.1 I dderbyn cymeradwyaeth y Cabinet ar ymrwymiad Cyngor Gwynedd i weithredu'r Strategaeth Anableddau Dysgu yn lleol.

4. Beth yw'r cefndir ac ystyriaethau perthnasol

4.1 Mae'r Strategaeth Anableddau Dysgu Gogledd Cymru yn nodi sut y byddwn yn gweithio tuag at wasanaethau anabledd dysgu integredig yng Ngogledd Cymru. Fe'i datblygwyd ar y cyd rhwng awdurdodau lleol, Y Bwrdd Iechyd a gyda chefnogaeth Iechyd Cyhoeddus Cymru. Mae'n cynnwys yr hyn y mae pobl ag anableddau dysgu a'u gofalwyr wedi'i ddweud wrthym sydd yn bwysig iddynt, sef:

- Cael lle da i fyw
- Cael rhywbeth ystyrion i'w wneud
- Ffrindiau, teulu a pherthnasau
- Bod yn ddiogel
- Bod yn iach
- Cael y gefnogaeth gywir.

4.2 Y weledigaeth ar gyfer Gogledd Cymru yw bod gan bobl ag anableddau dysgu ansawdd bywyd gwell, byw yn lleol lle maen nhw'n teimlo'n 'ddiogel ac yn dda', lle maent yn cael eu gwerthfawrogi a'u cynnwys yn eu cymunedau a chael mynediad at gefnogaeth bersonol effeithiol sy'n hyrwyddo annibyniaeth, dewis a rheolaeth. Mae hi'n werth nodi bod y weledigaeth yma yn cyd fynd a gweledigaeth Gwynedd ar gyfer y maes ac mae ein rhaglenni gwaith lleol fel rhan o gynllun gwella y Cyngor 'Ail Dylunio Gwasanaethau Gofal' yn plethu mewn i'r strategaeth yma.

4.3 Mae Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014 yn cynnwys dyletswyddau statudol i Fyrddau Partneriaeth Rhanbarthol i flaenoriaethu integreiddio gwasanaethau mewn perthynas â phobl ag anableddau dysgu. Mae hwn yn flaenoriaeth yng Nghynllun Rhanbarthol Gogledd Cymru yn ogystal a chynlluniau gwella y Cyngor – 'Ail ddylunio Gwasanaethau Gofal' a 'Gwydnwch Cymunedol'.

4.4 Er mwyn cyflawni ein gweledigaeth a darparu gwasanaethau yn seiliedig ar yr hyn sy'n bwysig i bobl, mae pum pecyn gwaith wedi ei gynllunio o fewn y strategaeth sydd yn nodi sut y byddwn yn cyflawni bywydau da ar gyfer pobl ag anableddau dysgu:

- **Strwythurau Integredig:** byddwn yn sicrhau bod gwasanaethau iechyd a gofal chymdeithasol yn gweithio gyda'i gilydd yn well i gefnogi pobl ag anableddau dysgu trwy greu strwythurau integredig effeithiol ar lefel lleol ac ar draws Gogledd Cymru i greu model gwasanaeth cyson a di-dor.
- **Datblygu'r gweithlu:** Sicrhau fod staff yn gwybod sut i gyfathrebu'n dda a phobl ag anableddau dysgu. Byddwn yn gwneud addasiadau rhesymol i wasanaethau fel eu bod yn haws i'w defnyddio fel bod pobl yn cael y gofal iechyd a chymdeithasol sydd ei hangen arnynt yn eu dewis iaith.

- **Comisiynu a chaffael:** Byddwn yn gweithio gyda sefydliadau eraill i wneud yn siŵr bod gennym y mathau o dai a'r gefnogaeth y mae pobl eu hangen. Byddwn yn ystyried y posibiladau o greu cyllidebau cyfun lle'n briodol ar draws iechyd a gofal cymdeithasol yn y rhanbarth. Byddwn yn edrych ar ffyrdd creadigol o ddatblygu'r gwasanaethau gan gynnwys taliadau uniongyrchol/cyllidebau cefnogi a thaliadau uniongyrchol cyfun. Byddwn yn gweithio gydag, a chefnogi'r farchnad darparwr i ddatblygu ffyrdd newydd o weithio gan gynnwys mentrau cymdeithasol.
- **Newid cymunedol a diwylliant:** Byddwn yn gweithio gyda'r gymuned leol i sicrhau bod pobl ag anableddau dysgu yn cael mynediad at lawer o wahanol weithgareddau a chwrdd â phobl newydd os ydynt am wneud hynny. Mae'n cynnwys mwy o gyd weithio gyda chyflogwyr lleol i ddatblygu cyfleoedd cyflogaeth i bobl ag anableddau dysgu yn ogystal â chyfleoedd eraill yn ystod y dydd.
- **Technoleg cynorthwyol:** Byddwn yn dod o hyd i ffyrdd o ddefnyddio technoleg fel larymau a ffonau symudol i gynorthwyo pobl i fod yn fwy annibynnol.

4.5 O fewn pob un o'r meysydd hyn, mae'n cynnwys anghenion pobl ag anableddau dysgu dwys a lluosog a chymorth i bobl trwy newidiadau mewn bywyd o'r blynyddoedd cynnar i heneiddio'n dda.

4.6 Mae'r strategaeth yn cynnwys gwybodaeth am y boblogaeth, y gwasanaethau cyfredol a'r hyn yr ydym am weld yn newid. Ymhlith y canfyddiadau allweddol yw bod tua 810 o blant a 2,900 o oedolion ag anableddau dysgu yn derbyn gwasanaethau yng Ngogledd Cymru, er y gallai'r nifer gwirioneddol fod yn uwch. Mae nifer y bobl sydd angen cymorth yn cynyddu oherwydd bod pobl ag anableddau dysgu yn byw'n hirach ac mae mwy o bobl ifanc ag anghenion cymhleth angen cefnogaeth. Mae yna nifer gynyddol o ofalwyr hŷn hefyd (gan gynnwys rhieni a theuluoedd) sy'n darparu gofal a chefnogaeth i bobl ag anableddau dysgu. Mae pobl ag anableddau dysgu yn dueddol o ddiodef iechyd gwaeth, angen mwy o ofal iechyd arnynt ac maent mewn peryg o farw'n gynnar o'i gymharu â'r boblogaeth gyffredin.

4.7 Mae rhaglenni Gwynedd yn y maes wedi eu datblygu ar sail asesiadau o anghenion ar lefel lleol ac mae gwaith o ymgysylltu eang wedi digwydd ar draws Wynedd fel rhan o raglen gwaith y Gwrp Trawsfurfio Anableddau Dysgu.

5. Materion i'w Nodi

5.1 Mae'r strategaeth yn canolbwyntio ar gyflawni defnydd mwy effeithiol o adnoddau presennol er mwyn cynnal darpariaeth gwasanaeth a gwella canlyniadau.

5.2 Mae rhoi'r strategaeth ar waith i gyflawni'r pum pecyn gwaith yn golygu goblygiadau o ran staff ac adnoddau ariannol ar gyfer y chwe awdurdod lleol a BIPBC. Mae Cydweithredfa Gwella Gwasanaethau Gofal a Llesiant Gogledd Cymru wedi cyflwyno cais llwyddiannus i gronfa drawsnewid Llywodraeth Cymru ac wedi sicrhau £1.7 miliwn i'r rhanbarth ar gyfer ariannu'r costau ychwanegol hyn.

- 5.3 Mae'r cyllid ar gael dros ddwy flynedd ariannol 2019-20 a 2020-21. Bwriad y cyllid yw gwneud cynnydd sylweddol gyda modelau di-dor newydd mewn iechyd a gofal cymdeithasol sydd yn gynaliadwy yn yr hirdymor.
- 5.4 Bydd yn cael ei ddefnyddio i ariannu fîm trawsnewid prosiect, ariannu prosiectau newid, yn enwedig prosiectau sydd yn canolbwyntio ar leihau costau yn y tymor canolig i'r hirdymor, a gwerthuso parhaus.
- 5.5 Mae'r Deddf Cydraddoldeb 2010 yn gosod dyletswydd ar y Cyngor i asesu effaith ar gydraddoldeb. Cynhaliwyd asesiad o'r effaith ar gydraddoldeb a canfod anghydraddoldebau a allai godi wrth ddatblygu a chyflawni'r Strategaeth anabledd Dysgu yma.

6. Unrhyw Ymgynghoriadau a Gynhaliwyd Cyn Argymell y Penderfyniad.

6.1. Barn y Swyddogion Statudol:

i. Y Swyddog Monitro:

Dim sylwadau i'w ychwanegu o safbwynt priodoldeb.

ii. Y Pennaeth Cyllid:

Fel dywedai rhan 5.2-5.4 o'r adroddiad, mae grant Llywodraeth £1.7 miliwn ar gael er mwyn i ranbarth gogledd Cymru ariannu cost ychwanegol y fîm trawsnewid prosiect, ac i ariannu cost y prosiectau lleol dros 2018-19 a 2019-20, gan ddisgwyl o ganlyniad bydd y gofal cymdeithasol perthnasol yn fwy cynaliadwy yn yr hirdymor.

Gan fydd unrhyw gostau staffio/adnoddau ychwanegol sy'n deillio o weithredu'r strategaeth yn cael ei ariannu drwy'r grant (gyda Chyngor Sir Dinbych yn gweinyddu ar ran y rhanbarth), deallaf bydd dim ymrwymiad ariannol ychwanegol uniongyrchol i Gyngor Gwynedd gyfarch o weithredu'r Strategaeth Anableddau Dysgu yma.

Mae nifer y bobl sydd angen cymorth oherwydd Anabledd Dysgu yn cynyddu, a gofawyr yn mynd yn hŷn. Felly, mae angen sicrhau ein bod yn gwneud defnydd mwy effeithiol o'r adnoddau presennol er mwyn lleihau costau yn yr hir dymor. Deallaf bydd y Strategaeth yma'n ein galluogi ni i wneud hyn, er enghraifft drwy

–

- Sicrhau bod darpariaeth addas ar gael i unigolion allu byw yn lleol, yn hytrach na gorfod mynd i leoliadau all-sirol costus.
- Newid diwylliant a chynnig mwy o gyfleoedd cymunedol / ataliol.
- Defnydd o dechnoleg gynorthwyol er mwyn galluogi unigolion i fyw yn fwy annibynnol.

6.2. Barn yr Aelod Lleol:

6.2.1 Ddim yn fater lleol.

6.3. Canlyniad Unrhyw Ymgynghoriad:

Atodiadau:

Atodiad 1 – Strategaeth Anableddau Dysgu Gogledd Cymru

Atodiad 2- Aseiad Llesiant Strategaeth Anableddau Dysgu Gogledd Cymru

Dogfen Cefndir

https://www.cydweithredfagogleddcymru.cymru/wp-content/uploads//2018/10/Learning-Disability-Strategy-Consultation-Report_Cymraeg.pdf